

sep-okt-nov.2013
Driemaandelijks
Afgiftekantoor
Oostende-Centrum
P913037

Belgie-Belgique
PB - PP
8400 Oostende
Centrum
BC 31540

DE MOHIKAAN

**Ledenblad en nieuwsbrief
Vriendenkring
West - en Oostvlaamse
Kolonialen en Missionarissen**

V.U. Bob Vanhee - Visserskaai 45/3.2 - 8400 Oostende
bobliv@skynet.be tel. 059/266167

DE MOHIKAAN Nr 5 SEPT-OKT-NOV 2013

- BLADWIJZER -

- 1 - Kaft met foto van het Munkambameer (Kasai) genomen op 6 juli 1960.
- 2 - Inhoudsopgave en onderwerpen voor ons Kerstnummer.
- 3 - Editoriaal door Boudewijn Eggermont: onze BBQ in Ten Stuyver Oostende van 30 juni ll.
" Koloniaal Mohikanisme is voor ons Levenselexier "!
- 4 - IN MEMORIAM : Jo Van Severen - Marcel Matthys - Paul Lissens en Roger Maes...
- 5 - lid Eddy Merveillie vertelt over zijn 4^e Congoreis: de KASAI en Hoofdstad Kananga
- 6 - idem met verslag bezoek aan opvangcentrum voor Straatkinderen.
- 7 - Willy Alenus, vrije-tijd historicus, schiet met scherp op de doodgravers van onze kolonie.
- 8 - Groepsfoto van de 152 MOHIKANEN in onze vaste stek te Oostende. We herdenken wat we NOOIT kunnen vergeten.
- 9 - idem - gezellige sfeer.
- 10 - Het mooie weer maakte van de receptie een gezellig tuinfeest.
- 11 - Het is alsof die Congo gepensioneerden allen familie van elkaar zijn "....
- 12 - Nog wat kiekjes : de univoggers , de Gentenaars, zanger Marc Scheldeman...
- 13 - Reisavontuur met nijlpaard, ingezonden door een reisgezel van Marc.
- 14 - Eerste lessen in inlandse politiek (Rwanda) door Hugo Vanneste.
- 15 - De moambe, Piet, de Boma en prins Laurent: rijmt dat tesaam !
- 16 - dr.Luc Hermans verrast ons weer met één van zijn pittige 'cursiefjes '.
- 17 - Voor de 4e keer, en met stijgend sukses, nodigde gastvrouw Gisèle De Weireld haar Congovrienden uit in De Pinte op 25 augustus ll.
- 18 - meer foto's van de samenkomst in De Pinte.
- 19 - Ditjes en Datjes ... " de Mohikanen Tam-Tam."
- 20 - Laatste oproep voor medewerking aan boek 4: Voor wie het licht NIET uit ging na het brutale einde van onze kolonie in juli 1960 Er zijn nog VIJF plaatsen vrij..

Een speciaal KERSTNUMMER (nr 6 -2013) verschijnt einde NOVEMBER met:

-uitnodiging voor ons 4^e Kerstfeest op zaterdag 14december 2013

-volledige lijst van de steunende ereleden in 2013.

-ledennieuws uit Kaapstad, Benidorm, de Provence, Congo enz..

-bijdragen van onze vaste correspondenten: Boudewijn Eggermont, Willy Alenus, Hugo Vanneste, Marc Scheldeman, dr Luc Hermans, Eddy Merveillie e.a....

Deze NIEUWSBRIEF is uitgegeven door de feitelijke vereniging
VRIENDENKRING WEST- EN OOSTVLAAMSE KOLONIALEN EN MISSIONARISSEN

Gewoon lid +abonnement ledenblad - 9-

Familie (Hoofd en Bijlid) -€ 15-

Steun of Erebijdrage -€ 25-

te storten op rekening ARGENTA BE 50 - 9730 - 3024 -3018

EDITORIAAL

Ieder jaar op 30 juni hebben de nog levende kolonialen hun gedachten die afdwalen naar die onheuglijke dag die een pijnlijk einde bracht aan hun levensdroom. Ontelbare illusies werden de kop ingedrukt en velen kregen het hard te verduren, voornamelijk de kolonisten die jaren hard labeur met have en goed reddeloos verloren zagen gaan. Om niet te spreken van de doden, gekwetsten en de verkrachtingen. Men zou dus verwachten, als de kolonialen samen komen, dat ze om ter meest en eindeloos zullen treuren en jeremiaden met tranen in de ogen. Wel, het is misschien onbegrijpelijk voor wie nooit in Afrika geleefd heeft, maar het is juist andersom. De stemming is feestelijk en iedereen is opgewekt. Het meest onbegrijpelijke is de vaststelling dat het aantal deelnemers aan de samenkomst op 30 juni ieder jaar stijgt terwijl het aantal nog levende kolonialen ieder jaar afneemt. Vandaar de treffende benaming van "MOHIKANEN".

Zou het kunnen dat deze Mohikanen voldoende beseffen dat het einde duidelijk in zicht is en men daarom de rolstoel in gang zet en de wandelstok boven haalt om er toch nog bij te zijn?

Dit gevoel is waarschijnlijk de motor die iedere koloniaal die het nog aankan er toe brengt om in gang te schieten en naar de samenkomst te gaan of zich te laten voeren. De motivatie om samen te komen zit echter veel dieper. Die jaren Afrika en de buitengewone belevenissen die ieder meegemaakt heeft, hebben een onzichtbare band gesmeed die niet te vernietigen is ondanks alle vuil en kwaadsprekerij die over de kolonialen nog steeds gespoten wordt. In feite treft al die "zever" ons niet want we zijn goed geplaast om te weten dat het puur politieke waanzin is gestuurd vanuit een onredelijke afgunst zonder besef van de werkelijkheid.

Op 30 juni zijn die Mohikanen weer eens bijeen gekomen in Oostende op initiatief van Bob en Lieve Vanhee. Onvoorstelbaar welke vriendschappelijke ambiance er heerste. Mensen die elkander van haar noch pluimen kenden en in Congo op 1000 of meer kilometer woonden, waren aan den babbel alsof het oude jeugdvrienden waren. Een buitenstaander kan dat moeilijk begrijpen. Nochtans ervaren we dit fenomeen jaar na jaar. Het volstaat dat een onvermoeibaar idealistisch koppel even de trom of de tam-tam roert en daar staan ze met 152 enthousiast te genieten. De onderwerpen die aangesneden worden zijn enkel positieve anekdoten. Wie afgerost werd en alles verloren heeft vertelt het misschien even maar breidt er niet over uit. De huidige gezondheidsperikelen werpen soms wel een domper op de feestvreugde. Want feestvreugde heerst er in overvloed. Genot van ons samenhorigheidsgevoel is zo tastbaar.

Die band die de kolonialen samenhoudt moet verder gesmeed worden. Het is belangrijk. Zoals reeds gezegd, groeit ieder jaar het aantal enthousiaste deelnemers. Zo was er zelfs een ex-territoriaal uit Rwanda, die dan een Fayat-boy werd en een hele carrière als ambassadeur doorliep. Verblijvend in de Franse Pyreneeën heeft Louis Jaspers in Perpignan Ryanair genomen speciaal om enkele uren in onze koloniale sfeer terecht te komen in Oostende. Mooi zo.

KOLONIAAL MOHIKANISME IS LEVENSELEXIER. Dat kan men toetsen aan het aantal enthousiaste bedanken die Bob en Lieve hebben mogen ontvangen voor hun initiatief en de tijd die ze er aan besteden. We beseffen voldoende dat de uitgave van het Vriendenblad de 'Mohikaan', de uitgave van diverse verzamelde werken en de organisatie van de samenkomsten en uitstappen, zo maar niet uit de lucht vallen als manna. Er is veel inzet en nooit aflatende bezorgdheid vereist om dat allemaal tot een goed einde te brengen. Alle kolonialen van Oost- en West-Vlaanderen zijn Bob en Lieve Vanhee dan ook echt dankbaar hiervoor. Voor hen is onze grootste blijk van erkentelijkheid dat we talrijk aanwezig zijn op de samenkomsten die zij organiseren. Daarbij wordt het in dank aangenomen als er kolonialen in hun pen willen kruipen of nu achter hun computer, om een bijdrage te leveren onder de vorm van een anekdotisch artikel om opgenomen te worden in de driemaandelijkse 'Mohikaan'. Mensen die zich zo inzetten voor de gemeenschap moeten we zo veel mogelijk bijstaan en ondersteunen. In ons respons zullen ze de kracht vinden om verder te gaan op de weg die ze ingeslagen hebben en die ons allen deugd doet. En een koloniale Mohikaan kan nog hartelijk genieten.

ZE GINGEN HUN CONGODROMEN ACHTERNA: JO VAN SEVEREN en MARCEL MATTHYS

"De stem van Congo zwijgt,
maar de mooie herinnering blijft."

Jo Van Severen

Oud-Koloniaal

Geboren te Dendermonde op 1 april 1930 en er
godvruchtig overleden op 30 augustus 2013,

**Hij was van 1953 tot 1964 als laatste
Gewestbeambte in Albertstad- Kolwezi en
Bunkeya. Zijn levenlang verzamelde hij
Congoschilderijen.**

Eens wordt ons vast en zeker
de rekening aangeboden
voor de zonneschijn
en het ruisen van de bladeren,
de zachte lelietjes van dalen
en de donkere zilversparren,
voor de sneeuw en de wind,
voor de vogelvlucht en het gras
en de vlinders,
voor de lucht
die wij ingeademd hebben
en de blik op de sterren
en voor al de dagen,
de avonden en nachten.

Eens wordt het tijd, dat wij vertrekken en betalen:
'De rekening, alstublieft.'

Doch wij hebben buiten de waard gerekend:
'Ik heb jullie uitgenodigd',
zegt Hij en lacht.
'Zover de aarde reikt,
het was voor mij een genoeg!'

(Lothar Zenetti)

Gedachtenisprentje Marcel Mathys Scheutist °1929 - + 22/8/2013

Marcel was een mens om van te houden en dat liet zijn sporen na, hier en in de
Kongo.

(van 1955 tot 2004 , 48 jaar apostolaat!!!

Zijn thuisfront Merchtem formuleert het zo: " Broeder Marcel heeft de wereld en het
zonnetje van Afrika bij ons gebracht, hij heeft onze blik op de wereld verruimd. Hij
leerde ons 'de derde wereld' ontdekken en mensen in nood niet los te laten"

In Kongo was hij, naast bouwer, verantwoordelijk voor de veestapel. "In Mubanza
waar ik 28 jaar geweest ben, was ik verantwoordelijk voor een honderd arbeiders die
zorgden voor 3000 koeien. "De Kongolezen hebben mij geleerd met weinig tevreden
te zijn", schreef hij.

Marcel was een levensgenieter, een optimist, vol humor, een soort pallieter, die er
niet voor terugschrok mensen een poets te bakken.

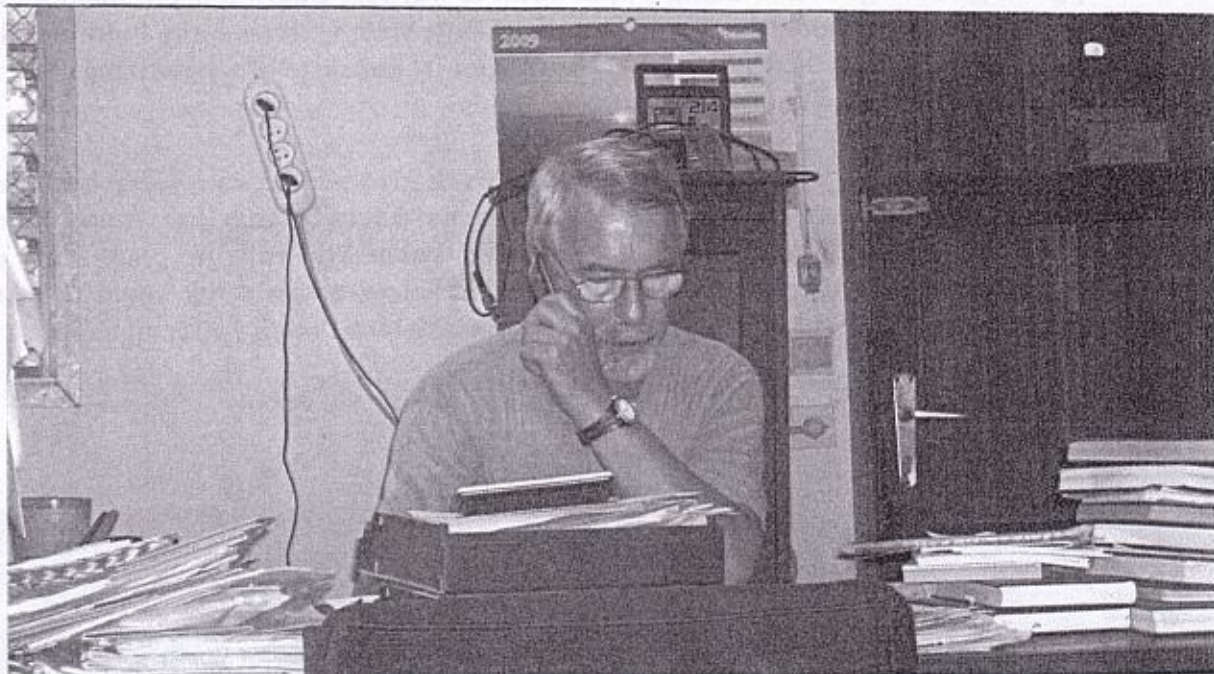
Zijn geloof in God en de mens was groot. " Ik heb als jong kajoter altijd inspiratie
gevonden bij Jozef Cardijn", schreef hij. Zijn devotie tot Maria zat diep. Dat zagen wij
vooral de laatste weken van zijn leven.

Bedankt Marcel.

Mpokolo wa Muoyo, een veilige haven voor de straatkinderen

Tijdens mijn bezoek aan Kananga van juni jongstleden ging ik ook eventjes langs in het "Centre Mpokolo wa Muoyo". We werden er hartelijk ontvangen en kregen een rondleiding met tekst en uitleg over het dagelijkse reilen en zeilen van deze instelling die zich ontfermt over het lot van de plaatselijke straatkinderen. De drijvende kracht achter de organisatie is Pater Scheutist Ivo Vanvolsem die deze roeping onder andere combineert met zijn andere taak van gevangenisbezoeken.

Zeggen dat de kinderen hier soms al op heel jonge leeftijd terechtkomen is een eufemisme want het gebeurt zelfs dat zij er worden geboren! Voor een kind-moeder en haar baby vormt Mpokolo immers vaak de enige veilige vluchthaven. Zo vertellen Pater Ivo en zijn assistenten ons het verhaal van een 13 jarige kind-moeder die binnen de muren van het centrum een tweeling ter wereld bracht. Van de 2 boorlingen bleef uiteindelijk slechts één in leven. De moeder zelf stierf later ingevolge de verwikkelingen van een nieuwe zwangerschap. Het overblijvende kleine meisje verblijft nu nog altijd bij hen in het centrum. Bij Mpokolo wordt echter niet alleen de onmiddellijke nood gelenigd maar zet men ook alles op alles om de familie van de "aangespoelde" kinderen op te sporen en ervan te overtuigen om het kind weer in een stabiele familiale omgeving op te nemen. Een moeilijk en tijdrovend werk waarvan het resultaat een wisselend succes kent. Maar zoals Pater Ivo het stelt: dat ene succes maakt het toch allemaal weer waard. Sommigen is het lot gunstig gezind en vinden opnieuw een goede en veilige thuis. Anderen hebben minder geluk en komen na verloop van tijd toch weer terug onder de vleugels van Pater Ivo en zijn mensen. Nog anderen hebben zo'n traumatiserend verleden achter de rug dat het bijna onvermijdelijk is dat zij zelf opnieuw de "vrijheid" van de straat opzoeken met alle gevaren van dien. De al oudere kinderen die in het centrum verblijven tracht men in elk geval wel enige structuur in hun leven bij te brengen door hen onder andere in te schakelen bij het werk van een plaatselijk actieve NGO die zich inzet voor de strijd tegen de toenemende ontbossing door nieuwe aanplantingen te doen en de bevolking er toe te bewegen het gebruik van houtskool terug te dringen of de fabricatie ervan toch zo duurzaam mogelijk te laten gebeuren.

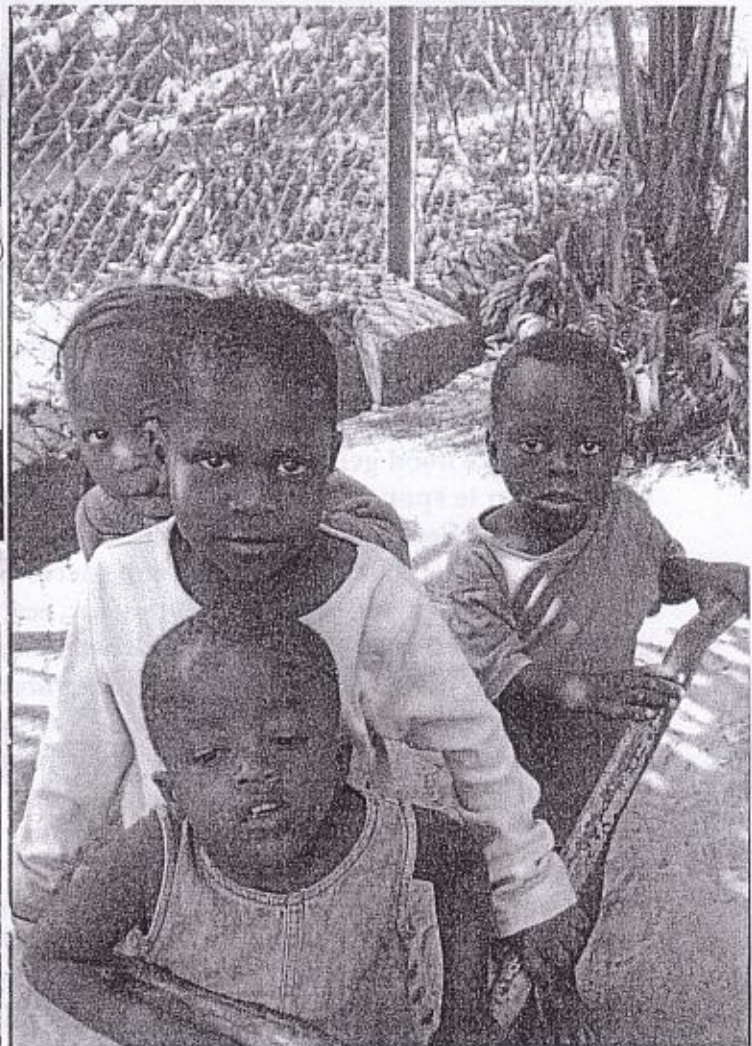
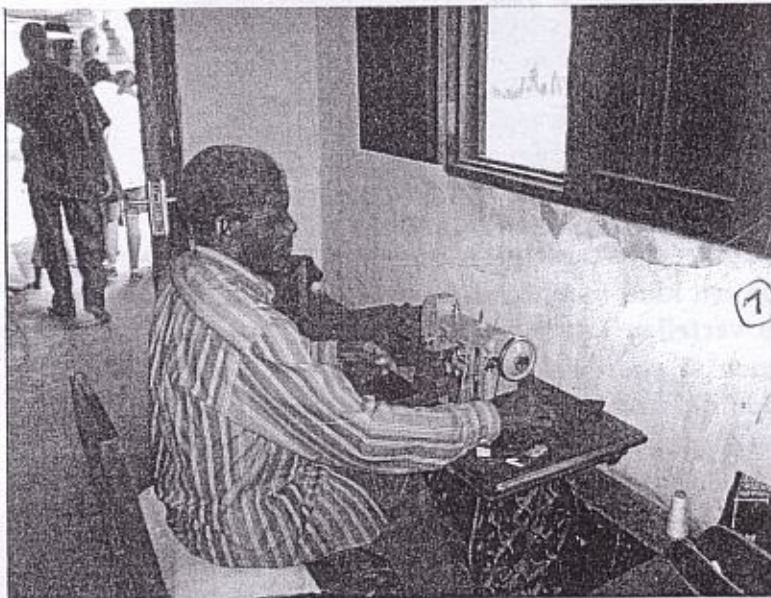
Tijdens onze rondleiding in het centrum maken we ook wat meer uitgebreid kennis met enkele medewerkers zoals vb. mama Marie Louise die niet enkel over de voorraadkamers waakt maar ook instaat voor de was en de plas. En dan spreken we niet alleen over voedingswaren. Ze toont ons immers ook een opslagruimte waar kledingstukken worden bewaard, alles netjes in dozen gestapeld en geklasseerd volgens leeftijdsmaat zodat elk kind al snel van een passende en nette kledij kan worden voorzien. Bovendien heeft het centrum ook een eigen kleermaker in dienst die van alle losse lappen stof nieuwe truitjes en broeken maakt en de nodige herstellingen uitvoert.

Wat de medische verzorging betreft kunnen we vaststellen dat het centrum wel over een goede apotheek beschikt maar de ernstige gevallen moeten uiteraard naar het hospitaal worden overgebracht. Om niet ziek te worden moet men ook goed eten en ook daarvoor wordt hier gezorgd. Er is op de binnenplaats van het "parcelle" een plaats voorzien waar de kookpotten al volop staan te pruttelen (we doen onze ronde immers net voor het middaguur). Het is het in Congo typische soort openluchtkeuken zoals ik ook al eerder zag in het Hôpital St Luc te Kisantu.

Het bezoek wordt beëindigd bij de aan de gang zijnde bouwwerken. Gezien het aantal kinderen dat hier wordt opgevangen dreigt de behuizing wat te krap te worden. Daarom heeft men beslist om een belendend perceel grond aan te kopen en er bijkomende slaapruintes op te bouwen. Het is immers ook belangrijk dat men de kinderen kan opvangen in een degelijke behuizing waarin men iedereen een menswaardige leefruimte kan bieden.

Kortom in het centrum "Mpokolo wa Muoyo" wordt mooi werk geleverd. Ik zou willen besluiten met de bedenking dat het lenigen van de materiële noden uiteraard zeer belangrijk is maar dat de geborgenheid en warme, menselijke aandacht die door Pater Ivo en zijn ploeg aan de straatkinderen van Kananga wordt geschonken misschien wel de grootste schat vormt. Want menselijke aandacht en geborgenheid is wat deze kinderen van kleins af nooit hebben gekend.

Eddy MERVEILLIE

1) het zelfbedruipend centrum heeft eigen kleermaker 2) een apotheek door Scheutist Ivo zelf verzorgd en... 3) enkele van de honderden straatkinderen, de grootste plaag en schande van de kongolese samenleving...

MPOKOLO WA MUOYO betekent in het Tsiluba van de Kasai BRON VAN LEVEN. Muoyo betekent ook, naast LEVEN: HART en is ook de groet zoals MBOTE.

MOEDERLANDSE BELGEN, OOK "BELGICAINS" GENOEMD, WAREN VERANTWOORDELIJK VOOR "TOESTANDEN" IN BELGISCH- CONGO.

Van Jan NECKERS, historicus, journalist, TV- programma- maker en publicist, zal je de oud kolonialen en blanke Congolezen niet vaak kwaad horen zeggen. Zijn TV- reeks, "Als een wereld zo groot" en zijn vernietigende commentaar aan het adres van Peter BATE en zijn walgelijke "Blanke koning, rode rubber, zwarte dood", zijn voor ons adelsbrieven. Maar in zijn conclusies, "Lieg tot je bijna jezelf gelooft", stelt NECKERS dat de "moederlandse" Belgen niks met Congo en zijn "toestanden" te maken hadden en nooit te maken hebben gehad. Deze stelling zal ik, tegen het einde van het jaar tegenspreken en weerleggen.

Ook meer dan één koloniaal is vergeten dat wij, de uitvoerders op het terrein, niks in de pap, in de politiek en in de besluitvorming te brokken hadden. Alles werd in Brussel beslist en niet alleen door de Koloniale Raad of de Société Générale. Gelukkig konden wij, ter plaatse, hier en daar wat bijsturen. Gedurende mijn tijd als "chef de poste" van Mutshatsha vond ik het normaal (ik dacht er niet over na), dat de grote maatschappijen te weinig belasting betaalden en hun personeel te veel 13de, 14de en 15de maanden uitbetaalden (als einde jaars- premie), dat ik geen radio- verbinding had met de buitenwereld (mijn Britse collega in Mwinilunga had die wel), dat ik niet beschikte over een terreinwagen en zeker niet over een aangepaste helikopter.

Vandaag hebben de Amerikaanse grenswachters, die de Rio Grande en de rest van de grens met Mexico moeten bewaken tegen illegale immigranten, alle hierboven vermelde gadgets en nog veel meer, dat in onze tijd nog niet bestond (infrarood kijkers, GPS en telecom- afluisterapparatuur). Wij onderschepten de illegale immigranten (Zambianen en Angolezen), door medewerking van de chefs, die aan onze kant stonden en wier onderdanen als zeer efficiënte inlichtingen- agenten fungeerden. "Selous"-scouts avant la lettre.

Maar de zuinigheid van de Kolonie ter zake onze middelen valt niet goed te praten, ook al niet omdat zij ten koste ging van onze onbetaalde inzet en in de meest primitieve omstandigheden, die ook gevaarlijk konden zijn en waren. Ik heb de brug gebouwd over de Mukuleshi op de weg van Mutshatsha naar Mwinilunga (Zambia) en weken lang heb ik gekampeerd in een tentje naast mijn toekomstige brug.

Wat was het probleem ? Dat ik nergens in Afrika meer krokodillen heb gezien dan op de boorden van de Mukuleshi. Slangen waren er ook genoeg. Naast mijn veldbed lag mijn Mosberg 16 gauge, met één patroon in de loop. Op een maanloze nacht werd ik wakker door gesnuif en geslurp aan de ingang van mijn tent. Ik vuurde op het geluid af (het was pikdonker) en 's ochtends vond ik op een afstand van 100 meter een wilde hond met een halve kop, – de andere helft had ik weggeschoten. Lucky shot.

Wat u van mij nog te goed hebt (no. 4/2013), is minder avontuurlijk dan bovenstaand "Death in the long grass"- verhaal (Peter CAPSTICK). U krijgt van mij de uiteenzetting van de moederlandse betrokkenheid bij Belgisch- Congo, met de non- nonsense koelheid van de rapporten van de Nationale Bank van België.

Willy ALENUS

Waarom herdenken wij

Daarom...

op 30 juni de "DIPENDA"?

en Daarom...!

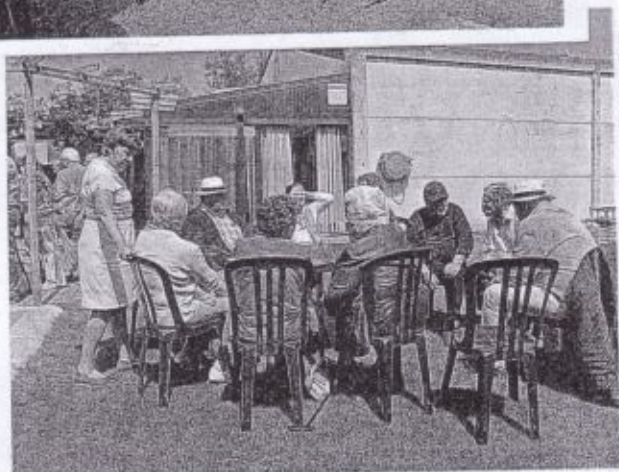

„We hadden altijd oppperbeste relaties met ons personeel.“ Hier Bob en Lieve Vanhee met hun "boy"

10

Aanval door een nijlpaard.

In november 1995 reisde ik voor de eerste maal, maar niet voor de laatste maal naar Afrika. Ik had meteen de smaak te pakken. Ondertussen is Afrika mijn favoriete reisbestemming geworden. Met mijn vriend, Mark Scheldeman, zestig jaar oud, Afrikakenner, die al tientallen keren Centraal Afrika doorkruiste en die goed de lokale taal Swahili spreekt, trokken we met de fiets door Oeganda, écht, het mooiste land van Midden-Afrika. Met de mountainbike fietsten we gedurende drie weken door het Oosten van het land en sliepen meestal in een tentje.

Voor mij was alles nieuw.... Het was lastig en prachtig!

We kwamen aan in het Queen Elisabeth Park, nadat we een groot stuk doorheen het park met loslopend wild hadden gereden. Door het park fietsen is verboden maar de parkwachter aan de ingang deed de slagboom toch open omdat Mark er wat tegen had staan 'lullen' in Swahili en hem stiekem wat drinkgeld in zijn handen hadden gestopt... Het was ook na tien uur en dan zoekt het wild de schaduw op ver van de wegen.

's Avonds logeerden we in het park in een hut midden in een klein dorp.

De hutten van het dorp waren gebouwd in een cirkel rondom een kleine poel waar één enkel nijlpaard zat. Het leek wel de mascotte van het dorp. Het dier was een solitair dier, dat uit een verre kudde was gestoten en zijn heil had gezocht in die kleine plas, dicht bij de mensen. Alle solitaire dieren zijn onbetrouwbaar en agressief.

Nijlpaarden blijven de hele dag in het water omdat hun huid niet tegen het zonlicht kan en uitdroogt. 's Avonds komen de kolossen dan uit het water en trekken geruisloos de savanne in om de hele nacht te grazen.

We zagen het dier bij zonsondergang uit de poel opduiken en Mark stelde voor om van dichtbij een kiekje te nemen van mij, samen met het nijlpaard. Blijkbaar wist onze 'Afrikakenner' niets van het karakter van die knorrighe eenzaten...

Naïeve Patrick ging op aanraden van zijn ervaren leermeester zo dicht mogelijk bij het dier staan. Op een twintigtal meter afstand begon het nijlpaard echter nerveus te worden. Zijn territorium was heilig! Toen gebeurde alles in enkele seconden. De lokale bevolking begon onbegrijpend te joelen: "wat een idiote blanke toch!!" Het nijlpaard startte zijn rush naar mij toe. Ik schreeuwde onderdanig naar mijn 'leider' "wat moet ik doen!" en Mark krijste me toe: "lopen!!!!"

Nijlpaarden kunnen ondanks hun lomp lijf, enorm vlug lopen en hoewel ik een goede spurter ben, zag ik het dier angstvallig vlug naderen! Zijn enorme muil was al opengesperd en de vier reusachtige slagstanden waren klaar voor die ene fatale beet!

Mijn redding was een typisch Afrikaans "outdoor-wc". Het was een constructie van vier muurtjes, van circa anderhalve meter hoog, zonder deur, noch plafond..

Ik kon nog net het sanitair blokje binnenlopen; het nijlpaard remde af...Op één meter van mij vandaan!... Zijn kont was blijkbaar dikker dan de mijne...

In pure shock kroop ik enige tijd later op het ompalende muurtje en zwaaide dankbaar naar het beest dichtbij, eeuwig content dat ik niet tussen zijn kiezen was beland....Mark stond heel ver, sprakeloos en in paniek mijn kalmte en ironie te bewonderen.

Die avond was ik in de lokale bar bij menig Nile Beer, natuurlijk de kop van jut. Blijkbaar waren toch niet alle 'wazungu' (Swahili voor blanke) snuggere mensen!

En voor hen had het zo een leuke afwisseling en sensatie kunnen zijn: een blanke gedood zien worden door een nijlpaard... en dan nog in hun eigen dorp!

Patrick

Eerste lessen in inlandse politiek

In het vorige nummer van de Mohikaan vertelde ik over mijn aankomst in het gewest Gitarama (Rwanda).

Een paar weken na mijn aankomst werd ik benaderd door een zekere Raphael Kamanzi, Rwandese territoriaal agent en in een vorig leven chauffeur van de vorige aartsbisschop van Kabgayi.

Hij stond ook bekend als de informant van de koningin-moeder. Aan het hoofd van Rwanda stond een koning (mwami) die volgens de traditie bij het regeren bijgestaan werd door zijn moeder (1).

Zacht sprekend, zoals het betaamde voor een welopgevoede Tutsi, zei hij me dat de koningin-moeder vernomen had dat er een nieuwe blanke aangekomen was in Gitarama en dat ze graag met mij had kennis gemaakt bij haar thuis.

Ik had haar reeds opgemerkt toen ik met mijn gewestbeheerder naar de zondagse hoogmis trok in de kathedraal van Kabgayi.

Radegonde, zo was haar doopnaam (haar inlandse naam was Kankazi) kwam er met haar dochter Emma eveneens de mis bijwonen.

Twee grote vrouwen waren het die opvielen door hun zwaarlijvigheid, waggelende gang en enorm achterwerk (2).

Vooraleer Radegonde Kankazi te bezoeken vroeg ik uit voorzorg de goedkeuring van mijn chef.

Zijn reactie kwam er onmiddellijk: neen.

Kankazi vertegenwoordigt het verleden zo verklaarde hij zijn weigering. Wij territorialen moeten de toekomst helpen voorbereiden en daarom zal ik u voorstellen aan een man die in grote mate de toekomst van het land zal bepalen.

Een paar dagen nadien begeleidde hij mij naar de drukkerij van het aartsbisdom te Kabgayi. Hij bracht me naar een bureel op het eerste verdiep waar een kleine, glimlachende man aan mij werd voorgesteld als Grégoire Kayibanda, hoofdredacteur van het kerkelijk weekblad "Kinyamateka".

In dit weekblad hekelde hij de vele onrechtvaardigheden van het bestaande feodale systeem. Het weekblad was dan ook zeer populair en had een zeer grote invloed op de politieke bewustwording van de bevolking.

Pas later vernam ik dat Kayibanda zijn vele reizen door het land als journalist ook als dekmantel gebruikte om overal geheime cellen van zijn Hutu-partij, Parmehutu (3) genaamd, te stichten.

Journalistiek had hij in België geleerd waar hij ondermeer een stage bij het dagblad "L'Avenir" had gevolgd. Een zekere Lucie Bragard, journaliste bij l'Avenir begeleidde hem. Nadien bezocht ze nog regelmatig Rwanda.

Hoe politiek moet bedreven worden, ondergrondse werking en organisatie inbegrepen, zou hij bij de Waalse vleugel van het ACW opgedaan hebben.

Nadien heb ik Grégoire Kayibanda beroepshalve nog vele malen ontmoet.

In 1962 werd hij de eerste president van het onafhankelijke Rwanda.

(1) De mwami behoorde tot de clan van de Abanyiginya, de koningin-moeder meestal tot de clan van de Abega. Door dit systeem was er min of meer een evenwicht in het uitoefenen van de macht. De huidige president van Rwanda, Kagame, is een Umwega wat waarschijnlijk wel tot knarsetanden leidt bij sommige Abanyiginya.

(2) Steatopygie, zo heet dat in wetenschappelijke taal, was een schoonheidsideaal bij de Tutsi en andere aanverwante veehoudende volkeren in Afrika. Hoe meer het achterwerk van een vrouw dat van een koe benaderde hoe mooier en begerenswaardig ze was. De gustibus et de coloribus non disputandum est zeiden de Romeinen al, heel lang geleden.

(3) Parmehutu is min of meer een afkorting van Parti pour l'émancipation du peuple Hutu

Mama Denise Huysentruyt geeft tekst en uitleg, terwijl Laurent moambe eet.

als hij het over zijn vader heeft. «Hij was en is mijn grote voorbeeld. En Likoké is mijn grote eerbetoon aan hem. Likoké, een moeilijk te pakken en slimme vis, was de bijnaam van mijn vader in Congo. Vanop zijn foto kan hij nu elke dag zien dat het goed met me gaat.»

DE KEUZE VAN PIET

vtm - 11 augustus (uit HUMO)

Luidens hier en daar een bron zou **Piet Huysentruyt** weer meetellen in de haute cuisine. Likoké, zijn nieuwe restaurant in de Ardèche, zou bij professionele eters al erg in de smaak zijn gevallen. Toen ik dat las, nam ik me voor om de totale Piet nog eens koelbloedig in ogenschouw te nemen.

Piet had dit keer een proefpersoon uitverkoren die het in haar hoofd had gehaald moambe te bereiden, de Congolese stoofpot bij uitstek. 'Linke soep,' dacht ik meteen, want wie aan traditionele Congolese stoofpotten raakt, treft Piet op een gevoelige plek, en raakt meteen ook aan de nagedachtenis van wijlen zijn vader, de oud-koloniaal. Ik heb al vaker hardop gedacht: 'Hou je familie er in godsnaam buiten, Piet,' maar hij kan het niet laten. Er gaat ook zelden een uitzending voorbij waarin hij zijn moeder niet aanroept. Hij noemt haar, om leerling-psychologen aan het denken te zetten, de bomma. Zij is, in de mate dat ik ze kan overzien als ze niet lijfelijk aanwezig is, kennelijk een soort geest die hem onder het koken goede raad inblaast.

De moambe van de proefpersoon, een volslank gezelligheidsmens, oogde als alle culinaire misslagen die Piet in een handomdraai recht moet trekken: het exotische gerecht zag er dus uit als iets dat veeleer in een trappemmer dan in een kookpot tot zijn recht komt, en nog vóór het opgegeten is al tot de orde van de uitwerpselen lijkt te behoren. Eén oogopslag volstond opdat Piet het zoals steeds op een buitensporig jammeren zou zetten, dat snel omsloeg in spottende deernis met een lichtjes beledigende ondertoon, zo van: 'Noem je dít moambe? Zonder je te schamen?' Nauwkeuriger wil ik Piets attitude in dezen niet uitdrukken, want ik ben nog enigszins in vakantiestemming. 'Draai je maar om in je graf,' sprak hij tot de geest van zijn vader, wijlen één van de meest geduchte connaisseurs van moambe die je in de omgeving van Kortrijk kon raadplegen. Zoals gebruikelijk gaf Piet zijn proefpersoon enkele tellen lang de indruk dat ze op grond van haar volkomen mislukte Congolese stoofpot geheel en al waardeloos was, en niet alleen in de binnenlanden van Afrika. Daarbij spant Piet door middel van felle mimiek en veelzeggende ogentaal graag samen met de camera, en dus ook met de kijkers, alsof dat zootje

ongeregeld wél alles van kookkunde afweet en moambe desgevraagd uit de mouw kan schudden. Op zulke momenten besef ik altijd weer dat ik me niet louter om culinaire redenen aan Piet overgeef.

Uiteraard zou hij de moambe tot een goed einde brengen en in één moeite door ook het geblutste ego van de proefpersoon uitdeuken. Drastisch afbreken en vervolgens weer beetje bij beetje opbouwen: een oud pedagogisch beginsel. Voor het zover was, moest hij tot nut van 't algemeen nog eens zijn vader citeren: 'De saus van moambe moet *dikaard* zijn, een dikke papsaus.' Het klonk apodictisch, en vooral erg plastisch, maar om nu te zeggen dat ik er meteen trek in kreeg, dat nu ook weer niet...

Piet wist ook dat iedere oud-koloniaal zou zeggen: 'Zalig dat dit op tv komt.' Mooi, maar evengoed zijn we Congo voorgoed kwijt.

"BOMA" Denise Creupelant, de moeder van Piet, is een trouw "MOHIKAANLID". Ze schreef een boek over < haar Congo > door haar gedediciseerd te verkrijgen op ons Kerstfeest.

042 DE LUNA

De Luna. Nog zo een brug en rivier in Congo. Een land vol verrassingen allerlei, in **alle** seizoenen. 'Alle' is wat veel gezegd want zoveel waren er niet. Aan de evenaar kon het bijna alle dagen regenen. In de Kasayi wisselden regen- en droog seizoen elkaar regelmatig af.

Het droog seizoen viel er ongeveer samen met de Zomer in België. De rest van het jaar, op een tweede maar wel kort droog seizoen in februari na, scheen een warme tropische zon of goot het regen. Zon en regen haast elke dag in een niet te voorspellen orde, zeker zonder Frank of Sabien.

Beide seizoenen konden op de baan voor verrassingen zorgen.

In het droog seizoen kon de auto onverwachts 'verzanden' in een droge 'zandput'.

In het nat seizoen kon men zich klemrijden in een niet te voorziene 'modderput'.

We kenden die problemen en hadden voor alle veiligheid steeds een cocosmatje of een ander home-made specimen in onze koffer mee.

Aan Congo denkend heb ik niet zo lang geleden, met een cocosmatje uit mijn garage, in de voorbije Winter eens mijn eigen dochter gedepanneerd toen ze met haar wagen op onze parking vastreed in de sneeuw.

Die Congolese ezel heb ik nooit vergeten. Die 'ezel' dat was ik want een 'echte' heb ik er nooit gezien. Toch heb ook ik mij ooit eens in mijn eigen regio in de problemen gereden op een stuk rode aardeweg. Ik kende die plek nochtans zeer goed. Maar nergens kip noch kraai te zien.

Dan maar terugkeren dacht ik. Zo gepeinsd zo gedaan. Al voorzichtig rechtsomkeer makend op de nochtans vrij brede en gladde baan viel mijn motor stil. Wat nu weer? Al achteruit rijdend was ik tegen het gelukkig zacht talud langs de weg gereden met als gevolg dat mijn 'silencieux' plots volledig zweeg. Dom! Ik had hem door mijn 'marche-arrière'-maneuver vol aarde gepropt. Dat doe je maar één keer in uw leven, dat uit-koteren ook, toen met succès, dat uitkoteren bedoel ik.

Als ik persé ergens moest zijn kon ik soms niet anders dan de weg te nemen over de U reeds bekende rivier met de poëtische naam de 'Luna', al kende ik beter dan de Duitse musicus Paul Linke de problemen waar men zich met 'Frau Luna' voor de wielen in Congo kon aan verwachten, Zeker in het regenseizoen.

En wat gebeuren moest gebeurde. Die eeuwige 'Wet van Murphy'.

Op een dag kon ik er niet eens over. Over de Luna dus.

Aan de overkant zat er een camionette vast in de modderzeep.

Van een jong echtpaar dat nog niet zolang geleden voet had gezet op Afrikaanse bodem en dat ik kende noch van naam noch van toenaam.

Noch van ellebogen noch van knieën zoals dat in schoon Vlaams klinkt.

Ze hadden al alle ter plaatse beschikbare hulpmiddelen uitgeput maar tevergeefs.

'Elpis alla gar éfé kaka' zoals we destijds lazen in Xenophons Griekse 'Anabasis' toen hij het had over 'hoe het nu verder moest'.

Ook al hun hoop, lees inspanningen, was ijdel. Het spik-splinter nieuw jonge koppel was ten einde raad tot de nog prille echtgenote haar ventje die achter het stuur maar gas zat te geven toeriep: 'geef me je tropenhelm dat 'k hem achter 't achterwiel kan steken'.

Van die helm schoot er na deze laatste wanhoopspoging niet veel meer over. Stel U voor. Met een zware rotsblok lukte het ons met vereende krachten tenslotte toch.

Wat een gedacht toch van die jonge dame wier man De Lune bleek te noemen.

Zij noemde met haar voornaam Claire. Dat heb ik later gehoord.

Die jonge dame deed me denken aan Claude Debussy die vele jaren tevoren zijn 'Claire de Lune' componeerde. Claire kende Claude misschien maar Claude kende Claire nog niet eens en die brug over de Luna bestond ook nog niet.

"ONZE CONGO" in Oost-Vlaanderen blijft leven dank zij één persoon:

onze onvervangbare
gastvrouw in De Pinte:

Gisèle De Weireld, het
warme hart van Kalemie...

Gisèle DE WEIRELD en CIE, onze OostVl. 'Mohikanen' brachten op 15 aug. bezoek aan de Congo-expo van Guido DEWOLF in BALEN (info: 0495 20 19 36)

"DE OUD-KOLONIALEN STERVEN UIT..."

En toch groeit, zowel in West- als in Oost-Vlaanderen het aantal deelnemers aan onze jaarlijkse samenkomsten !

Bijna HONDERD entoesiastelingen kwamen op 25 augustus naar het Domein Begonia op uitnodiging van gastvrouw Gisèle DeWeireld, ex-Kalemie koloniste.

Na een uitgebreide aperitief met hapjes 'opwarming', kwam een heerlijk menu met beste wijnen naar believen.

Ex-gezondheidsagent Guido Dewolf verraste ons met een boeiende voordracht "40 jaar Belg.Congo in woord & beeld,"

GISELE'S VIERDE KALEMIE-REUNIE IS ZEKER VOOR NOG MEERDERE KEREN VATBAAR !

Gisèle, van harte bedankt !!!

Ditjes en Datjes

x De tijd haalt ons allemaal in...sinds januari stierf slechts één van onze 341 Mohikanen-leden nu verliezen wij er opeens eventjes5 in sept: Kasai-Scheutist Paul Lissens(°1930-+9/9-Torhout-rusthuis
KKalemie-kolonist Roger Maes(°1926-+6/9-Ronse,zijn geboortestad.
Ex-Kukuol voorzitter Petronille Ottermans(°1923-+7/9-Oostende.

Roerende geste,de zonen van Jo VanSeveren(zie blz.4)leenden mij de Katangese vlag om er de lijkist mee te draperen van vader-koloniaal!

xx Wij zijn niet alleen...maar voor hoelang nog?

In volgend nummer geven we een overzicht van de werking van alle nog bestaande koloniale verenigingen in BELGIE.Een hele reeks hebben opgehouden te bestaan bij gebrek aan een bestuur;anderen geven nog een tijdschriftje uit waarvan de leesduur zich beperkt tot drie minuten; nog anderen zoals Afrika Getuigenissen beperken hun activiteit tot het uitgeven van een een nieuwsbrief en het opvragen van lidgelden terwijl de AFAC er niet meer in lukt om vertalers te vinden voor hun Nederlandstalig ledenblad.Maar laat ons optimist zijn: "Het is niet omdat de bladeren vallen dat de boom sterft!" want de tweede generatie kolonialenkinderen gaat op pensioen en zou de vlag kunnen overnemen van ons! Inderdaad 31 'jongeren' zijn Mohikaan-lid geworden!

xxx Vergeet niet dat het nog steeds mogelijk is uw Congo dia's+8mm films te laten omzetten in vloeibeweging op duurzame DVD. Een laatste kans om ze van de vergetelheid te redden! Vraag ons lid Dirk BEEL om een vrijblijvende prijsofferte: Kleine weg 10 8700 TIELT (051/40 42 25 of 0473 245 444 - dbeel@scarlet.be of digimusic01@gmail.com
Uw opnamen kunnen zeer interessant zijn voor onze komende filmdagen!

xxxx DIE LEZEN MOGEN EENZAAM WEZEN...de lange winter komt op ons af en we zien dat meer en meer oud-kolonialen van adres veranderen (LAAT WETEN) ← en naar rusthuizen of appartementen verhuizen met overschot aan tijd. Welnu,in volgend nummer publiceren we de lijst van Congoboeken,oude en recente. Alle steunende ereleden kunnen die,als blijk van waardering van onzentwege,gratis,per vijf voor één maand toegezonden krijgen. Voor wat,hoort wat,vinden we.

xxxxx Wij hebben verschillende leden,meestal kolonisten uit de Kivu+Katanga die na een loopbaan in Zuid-Afrika nu van een Z.A.pensioen leven,zij vertellen ons in volgend nummer hoe al hun rechten nu op de valreep staan vooral nu men weet dat Mandela niet eeuwig zal blijven leven... Reeds een miljoen blanke ZuidAfrikanen emigreerden,vooral naar Australie en wat er in het binnenland gebeurt interessert onze nationale media niet,maar volg maar eens de Nederlandse pers en televisie...

xxxxx -Op onze Dipenda BBQ zong ons sympatiek lid André Gevaert met donderende stem 'Bisu Bacongolais' het marslied van de FP,verbazend als je weet dat hij samen met zijn Betty in oktober hun BRILJANTEN huwelijksverjaardag zal vieren.Van die 65 jaar brachten ze er samen 26 van door op alle plaatsen in Congo waar er GEBOUWD moest worden... André en Betty,in naam van alle Mohikanen een dikke proficiat!!

Bob Vlt

Altijd welkom op ons secretariaat!

BELGISCH CONGO, juli 1960 EN TOEN GING HET LICHT UIT ...

BOEK 4

Merkwaardige post-koloniale loopbanen
bijeengegspokkeld door Bob Vanhee

Op ons kerstfeest van 14 december verschijnt het laatste van de 4 boeken over ons koloniaal verleden (op A4-700 blz) met 25 post-koloniale loopbanen van hen 'voor wie het licht NIET uitging'. Boeiende, merkwaardige verhalen! Leverden mij nu reeds tekst en fotos:

Willy ALENUS, Dick DUITSCHAEVER, Jo VANSEVEREN, Jef SCHELFHOUT, Roland DUYCK, Lucien HOEREE, Bob VANHEE, Lieve VERBRUGGE, André GEVAERT, Georges TIMPERMAN, Dr Luc HERMANS, Bea DESCHODT, Denise VAN DE VOORDE, Cyriel VAN MEEL, Richard VAN CLOOSTER, Gisèle DE WEIRELD, Louis JASPERS, Frank VANDEMAELE, Wilfried INGELS, Marcel VAN MEIRHAEGHE... Dat zijn er dus 20... Nog VIJF plaatsen vrij!

Er zijn nog enkele exemplaren te verkrijgen van boekdelen 1, 2 en 3 (3x700p) 19+6 euro te storten op rek. Vanhee nr BE50-9730-3024-3018 (voorraad beperkt)

Wat gebeurde er na de "DIPENDA"
met de 100 000 kolonialen ???